

Мізевич О. В.

QA Engineer ТОВ «БЕЛЬЮТЕК», Київ, Україна, aleksmval@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0212-3356>**Кириченко С. І.**

спеціаліст з інтернет-маркетингу ТОВ «Google», Київ, Україна, dreamcome3363@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-8446-6865>**Кириченко І. І.**

кандидат наук з державного управління, доцент, магістрант Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна, kirichenko.mir@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3208-7062>

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. У статті розглядаються стратегічні підходи органів публічного управління до запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва. Проаналізовано зарубіжний досвід у цій сфері, зокрема на прикладах Великої Британії, США, Сінгапуру, Німеччини, Іспанії та Нідерландів. Окреслено можливості застосування зарубіжного досвіду в Україні з урахуванням національної специфіки й наявних викликів, у т. ч. соціально-економічної ситуації, реформи децентралізації, обмежених ресурсів і необхідності адаптації найкращих практик. Запропоновано напрямки вдосконалення публічного управління освітніми траєкторіями соціального підприємництва. Ці напрямки включають нормативно-правове забезпечення, інституційну підтримку, фінансове та кадрове забезпечення, активізацію міжнародної співпраці й запровадження системи моніторингу. Детально розглянуто кожен із цих напрямків і обґрунтовано їх важливість для створення сприятливих умов для підготовки фахівців у галузі соціального підприємництва. Дослідження базується на аналізі літературних джерел, порівняльному аналізі, індукції та аналізі статистичних даних. Обґрунтовано необхідність системного підходу до публічного управління освітніми траєкторіями соціального підприємництва, що передбачає гармонізацію зусиль органів державної влади й місцевого самоврядування, чітке розмежування їхніх повноважень і відповідальності, а також координацію дій різних відомств та установ на всіх рівнях. Дослідження має на меті сприяти формуванню ефективної екосистеми для розвитку соціального підприємництва в Україні шляхом розбудови освітньої інфраструктури й підготовки кваліфікованих кадрів за допомогою стратегічних підходів органів публічного управління. Особливу увагу приділено ролі освіти як ключового інструмента поширення ідей соціального підприємництва та формування необхідних компетенцій. Розглянуто механізми публічно-приватного партнерства для забезпечення ефективної взаємодії між органами влади, закладами освіти, бізнесом і громадськими організаціями. Наголошено на необхідності створення спеціалізованих освітніх центрів та інкубаторів соціального підприємництва. Окреслено перспективи впровадження запропонованих стратегічних підходів та їх потенційний вплив на розвиток соціального підприємництва в Україні.

Ключові слова: соціальне підприємництво, публічне управління, освітні траєкторії, стратегічні підходи, підготовка кадрів.

JEL classification: L26, L31, I25.

DOI: 10.32987/2617-8532-2024-3-5-15.

© Мізевич О. В., Кириченко С. І., Кириченко І. І., 2024

Актуальність теми статті зумовлена кількома важливими чинниками. По-перше, соціальне підприємництво відіграє дедалі вагомішу роль у розв'язанні нагальних соціальних і екологічних проблем, забезпеченні сталого розвитку та формуванні інноваційної економіки. Проте для повноцінного розвитку цього сектора необхідно створити відповідне середовище, зокрема шляхом підготовки кваліфікованих кадрів [1, с. 248].

По-друге, освіта є ключовим інструментом поширення ідей соціального підприємництва, формування підприємницького мислення й соціальної свідомості. Запровадження спеціалізованих освітніх програм, курсів, тренінгів та інших форматів навчання не лише забезпечить теоретичну і практичну підготовку майбутніх соціальних підприємців, але й сприятиме популяризації цієї концепції в суспільстві.

По-третє, органи публічного управління відіграють ключову роль у стимулюванні розвитку соціального підприємництва, створенні сприятливих умов для його розвитку та забезпеченні необхідної інфраструктури [2, с. 61]. Розроблення стратегічних підходів до запровадження освітніх траєкторій у цій сфері є важливим завданням для органів державної влади та місцевого самоврядування.

Таким чином, дослідження стратегічних підходів публічного управління до запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва є актуальним і своєчасним, адже сприятиме розбудові екосистеми соціального підприємництва, підвищенню обізнаності громадськості та формуванню необхідних компетенцій у майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує зростання інтересу наукової спільноти до проблематики публічного управління та його ролі в запровадженні освітніх траєкторій соціального підприємництва. Питанню розвитку освітніх ініціатив у сфері соціального підприємництва приділяється велика увага в працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників.

Зокрема, Дж. Дефурні та М. Ніс-сенси [3] наголошують на важливості інтеграції курсів із соціального підприємництва в навчальні програми різних рівнів і необхідності міждисциплінарного підходу до викладання цієї дисципліни. Водночас С. Волкманн, К. Токарські та К. Ернст [4] роблять акцент на ролі неформальної й інформальної освіти (тренінгів, воркшопів, менторських програм) у підготовці соціальних підприємців.

Серед вітчизняних науковців проблематику стратегічного публічного управління розвитком соціального підприємництва через освітні траєкторії досліджують Г. О. Швець [1], Л. В. Біланіч [2], А. О. Чечель [5] та ін. Вони наголошують на важливості нормативно-правового забезпечення, фінансової підтримки й розбудови інституційної інфраструктури для стимулювання освітніх ініціатив у цій сфері.

Проте, незважаючи на наявні напрацювання, низка важливих аспектів залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, потребують подальшого дослідження питання:

– ролі органів публічного управління різних рівнів (державних, регіональних, місцевих) у формуванні освітньої екосистеми для соціального підприємництва та розподілу повноважень між ними;

- механізмів співпраці закладів освіти й органів публічної влади в розробленні та реалізації спеціалізованих освітніх програм із соціального підприємництва;

- залучення недержавних стейкхолдерів (бізнесу, громадських організацій, експертного середовища) до процесів публічного управління розвитком освітніх траєкторій соціального підприємництва;

- оцінки ефективності існуючих стратегічних підходів публічного управління в цій сфері та напрацювання рекомендацій щодо їх удосконалення.

Отже, проблематика стратегічних підходів органів публічного управління до запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва потребує ґрунтовних наукових досліджень. Це дасть змогу розробити ефективні механізми взаємодії органів влади, закладів освіти й зацікавлених сторін при підготовці кваліфікованих кадрів для сфери соціального підприємництва та забезпечить його сталий розвиток.

На жаль, офіційної державної статистики щодо запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва в Україні немає. Проте певні дані можна знайти в наукових публікаціях, дослідженнях громадських організацій та аналітичних оглядах.

Загалом упровадження освітніх програм із соціального підприємництва в Україні перебуває на початковій стадії та характеризується фрагментарністю й нерівномірним розвитком. За оцінками експертів, лише близько 10 % вітчизняних закладів вищої освіти (ЗВО) пропонують курси або програми, пов'язані із соціальним підприємництвом.

Серед ініціаторів у цій сфері можна відзначити Українську академію лідерства, яка з 2015 р. реалізує програму «Соціальне підприємництво» для студентів і випускників ЗВО. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана запровадив у 2018 р. магістерську програму «Соціальне підприємництво».

Водночас більшість університетів досі не мають окремих освітніх програм, а лише інтегрують окремі курси із соціального підприємництва в існуючі спеціальності, як правило, економічного чи управлінського спрямування.

Важливу роль у розвитку освітніх ініціатив із соціального підприємництва відіграють громадські організації та міжнародні донори. Зокрема, Фонд «Цінності. Діалог. Співпраця» за підтримки Представництва ООН в Україні у 2020–2021 рр. реалізував проєкт «Соціальне підприємництво: досягнення Цілей сталого розвитку через освіту», у рамках якого розроблено навчальну програму та проведено серію тренінгів.

Загалом, попри певні позитивні зрушення, рівень запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва в Україні залишається недостатнім. «На сьогодні в Україні немає системного підходу до впровадження освітніх програм із соціального підприємництва на рівні державної політики», – зазначається в дослідженні Українського форуму благодійників.

Для виправлення цієї ситуації та створення сприятливого середовища й необхідної інфраструктури для підготовки кваліфікованих кадрів у сфері соціального підприємництва потрібні комплексні зусилля з боку

органів державного управління, закладів освіти та зацікавлених сторін.

Досвід зарубіжних країн у сфері публічного управління розвитком освітніх траєкторій соціального підприємництва може бути корисним для України. Зокрема, цікавими є приклади Великої Британії, Сполучених Штатів Америки та Сінгапуру.

У Великій Британії питання підтримки соціального підприємництва через освітні ініціативи перебуває у фокусі уваги органів державної влади й місцевого самоврядування. Зокрема, на національному рівні діє програма «UnLtd», що надає фінансування та підтримку соціальним підприємцям, частиною якої є освітня платформа «StudyUnLtd» для студентів, що цікавляться соціальним підприємництвом. Окрім того, багато університетів пропонують спеціалізовані курси та програми із соціального підприємництва [6].

У США питання стратегічного публічного управління розвитком освіти для соціальних підприємців вирішується на державному й місцевому рівнях. Наприклад, Управління з розвитку соціального підприємництва штату Нью-Йорк співпрацює з університетами, бізнес-інкубаторами та громадськими організаціями для сприяння соціальному підприємництву через навчальні програми, тренінги й консультації. Водночас у Каліфорнії існує потужний освітній кластер, де провідні університети пропонують курси, програми та сертифікати із соціального підприємництва.

Становить інтерес також приклад Сінгапуру. Урядом цієї держави розроблено Національну стратегію розвитку соціального підприємництва, ключовим компонентом якої є сти-

мулювання освітніх траєкторій у цій сфері. Зокрема, запроваджено низку освітніх програм для студентів, передбачено фінансування програм соціального підприємництва у ЗВО, створено Центр соціального підприємництва при Національному університеті Сінгапуру та ряд державних фондів для підтримки стартапів соціальних підприємців [7].

Європейські країни також мають багатий досвід публічного управління розвитком освітніх траєкторій соціального підприємництва. Розглянемо приклади Німеччини, Іспанії й Нідерландів.

У Німеччині питання підтримки соціального підприємництва через освіту перебуває у фокусі уваги як на федеральному, так і на регіональному рівні. На федеральному рівні діє Програма підтримки соціального підприємництва, що передбачає фінансування навчальних програм, дослідницьких проєктів та ініціатив з популяризації соціального підприємництва [8, с. 29]. Окрім того, багато німецьких університетів пропонують спеціалізовані курси, сертифікати й магістерські програми із соціального підприємництва.

В Іспанії одним зі стратегічних підходів публічного управління є створення спеціалізованих освітніх центрів і кластерів. Наприклад, у 2015 р. було відкрито Центр соціального підприємництва Наварри, метою якого є підтримка освітніх ініціатив, дослідницьких проєктів та стартапів у сфері соціального підприємництва. Також діє Мадридський кластер соціальної та солідарної економіки, до складу якого входять університети, органи влади, бізнес-асоціації й неурядові організації, що співпрацюють

у сфері освіти для соціальних підприємців [9, с. 147].

У Нідерландах ключову роль у формуванні освітньої екосистеми соціального підприємництва відіграють місцеві органи влади та муніципалітети. Наприклад, у Роттердамі діє програма «ImpactCity», яка об'єднує зусилля міської ради, університетів, бізнес-інкубаторів і громадських організацій для розвитку освітніх траєкторій соціального підприємництва, включаючи навчальні курси, стажування, менторські програми та фінансову підтримку стартапів.

Загалом європейські країни демонструють системний, комплексний підхід до публічного управління освітніми траєкторіями соціального підприємництва. Зазначений підхід передбачає поєднання різноманітних інструментів, таких як державна політика, нормативно-правове регулювання, фінансування, створення спеціалізованої інфраструктури, налагодження партнерства між різними стейкхолдерами. Водночас активну роль у цьому процесі відіграють органи державної влади й місцевого самоврядування.

Отже, вивчення й аналіз досвіду європейських країн та інших держав світу у сфері публічного управління розвитком освітніх траєкторій соціального підприємництва може надати цінні insights і стати орієнтиром для розроблення відповідних стратегій в Україні. Однак, з огляду на реалії сьогодення, імплементація цього досвіду потребує ретельного аналізу національної специфіки та адаптації найкращих практик до українських умов.

По-перше, важливо врахувати соціально-економічну ситуацію в країні, зумовлену збройною агресією ро-

сії. Це створює додаткові виклики для органів публічного управління щодо пошуку ресурсів і переорієнтації пріоритетів на розв'язання нагальних гуманітарних проблем. Водночас соціальне підприємництво може відігравати ключову роль у процесах відновлення й розбудови, що робить питання підготовки відповідних фахівців через освітні траєкторії вкрай актуальним [10, с. 38].

По-друге, необхідно взяти до уваги реформу децентралізації та зміцнення ролі органів місцевого самоврядування в управлінні територіальними громадами. Успішні приклади європейських міст, таких як Роттердам, демонструють важливість залучення муніципалітетів до розвитку освітніх ініціатив із соціального підприємництва на місцевому рівні.

По-третє, в умовах обмеженого фінансування з державного бюджету доцільним є використання механізмів державно-приватного партнерства та залучення ресурсів недержавних стейкхолдерів, таких як бізнес, громадські організації й міжнародні донори. Це дасть змогу зміцнити освітню інфраструктуру соціального підприємництва шляхом створення спеціалізованих центрів, інкубаторів, забезпечення грантової підтримки тощо.

По-четверте, ефективним може стати налагодження тісної співпраці між українськими та зарубіжними університетами, дослідницькими центрами, експертними організаціями. Це сприятиме обміну досвідом, упровадженню найкращих практик викладання, розробленню сучасних освітніх програм і навчально-методичних матеріалів.

По-п'яте, важливо забезпечити системний підхід до публічного управління освітніми траєкторіями соціального підприємництва. Це передбачає гармонізацію зусиль органів державної влади та місцевого самоврядування, чітке розмежування їхніх повноважень і відповідальності, а також координацію дій різних відомств та установ на всіх рівнях [11, с. 5].

Таким чином, використання зарубіжного досвіду публічного управління розвитком освітніх траєкторій соціального підприємництва в Україні є перспективним, але потребує врахування специфічних умов і викликів, що стоять перед країною. Лише комплексний та виважений підхід, адаптований до українських реалій, допоможе ефективно розбудувати освітню інфраструктуру для підготовки соціальних підприємців і сприятиме сталому розвитку цього сектора.

Розвиток соціального підприємництва в Україні потребує створення сприятливих умов та відповідної інфраструктури, зокрема у сфері освіти. Саме освітні траєкторії відіграють ключову роль у формуванні необхідних знань, навичок і компетенцій майбутніх соціальних підприємців, а також у популяризації ідей та принципів соціального підприємництва в суспільстві. Проте ефективне запровадження таких освітніх траєкторій потребує стратегічних підходів із боку органів публічного управління [12].

Одним із ключових стратегічних підходів є розроблення державної політики щодо інтеграції соціального підприємництва в освітні програми різних рівнів – від шкільної освіти до

вищої та післядипломної. Це передбачає впровадження відповідних навчальних курсів, міждисциплінарних програм, а також стимулювання наукових досліджень у цій сфері. Важливим є також нормативно-правове забезпечення, зокрема внесення змін до законодавства про освіту й затвердження стандартів освітніх програм із соціального підприємництва [13, с. 75].

Ефективна реалізація освітніх траєкторій соціального підприємництва потребує належного фінансування й ресурсного забезпечення. Тут органи публічного управління можуть застосовувати різноманітні інструменти, такі як бюджетне фінансування, державні цільові програми, гранти та стипендії для студентів і викладачів, створення спеціалізованих центрів та інкубаторів соціального підприємництва на базі ЗВО.

Важливим стратегічним підходом є також налагодження публічно-приватного партнерства між органами державної влади, закладами освіти та представниками бізнес-середовища і громадських організацій. Така взаємодія уможливить об'єднання ресурсів, експертних оцінок і досвіду різних стейкхолдерів для розроблення та реалізації ефективних освітніх ініціатив [14, с. 37]. Формами такого партнерства є залучення практикуючих соціальних підприємців до викладання, організація стажувань і практик для студентів, спільні дослідницькі проекти тощо.

Не менш важливим є стратегічний підхід щодо підготовки кваліфікованих викладацьких кадрів для забезпечення навчальних програм із соціального підприємництва. Це

передбачає запровадження спеціалізованих курсів підвищення кваліфікації, обмін досвідом із провідними зарубіжними університетами, створення ресурсних центрів та методичних матеріалів для викладачів.

Окрім того, органи публічного управління повинні сприяти міжнародному співробітництву та обміну досвідом у сфері розвитку освітніх траєкторій соціального підприємництва. Це може включати участь у міжнародних проектах, програмах академічної мобільності, налагодження партнерських зв'язків з іноземними університетами й дослідницькими центрами.

Важливим елементом стратегічного підходу публічного управління є також моніторинг і оцінювання ефективності впроваджених освітніх ініціатив у сфері соціального підприємництва. Це дасть змогу виявляти потенційні недоліки та розробляти рекомендації щодо їх усунення, а також підвищувати якість підготовки соціальних підприємців відповідно до вимог ринку [10, с. 39].

Загалом стратегічні підходи органів публічного управління до запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва мають комплексний і системний характер, передбачаючи поєднання різноманітних інструментів та механізмів на державному, регіональному й місцевому рівнях. Лише за умови злагодженої взаємодії органів влади, закладів освіти, бізнесу та громадськості можливе створення ефективної екосистеми для розвитку соціального підприємництва через освітні ініціативи.

Отже, розроблення напрямків удосконалення публічного управлін-

ня запровадженням освітніх траєкторій соціального підприємництва є актуальним питанням, яке потребує комплексного підходу. Ключовими напрямками є такі [2, с. 65]:

1. Нормативно-правове забезпечення. Важливо вдосконалити законодавчу й нормативну базу, що регулює розвиток соціального підприємництва та освітніх траєкторій в окресленій сфері. Це передбачає внесення відповідних змін до законів про освіту, соціальне підприємство, державно-приватне партнерство тощо, а також розроблення нових нормативних актів, спрямованих на стимулювання освітніх ініціатив.

2. Інституційне забезпечення. Необхідно створити спеціалізовані інституції, відповідальні за координацію та реалізацію політики у сфері розвитку соціального підприємництва через освітні траєкторії. Це можуть бути міжвідомчі комісії, центри, агентства, які забезпечуватимуть взаємодію між органами влади, закладами освіти та іншими стейкхолдерами.

3. Фінансове та ресурсне забезпечення. Потрібно виділити достатньо бюджетних коштів на розвиток освітніх програм, курсів, тренінгів із соціального підприємництва, а також на створення відповідної інфраструктури (інкубаторів, хабів тощо). Крім того, варто залучати альтернативні джерела фінансування, такі як гранти, донорська допомога, кошти бізнесу й громадських організацій.

4. Розвиток кадрового потенціалу. Важливим напрямком є підготовка викладацького складу і тренерів, здатних забезпечити якісне викладання дисциплін із соціального підприємництва. Цього можна досягти

шляхом упровадження відповідних програм підвищення кваліфікації, стажувань, обміну досвідом із зарубіжними фахівцями.

5. Міжнародне співробітництво. Доцільно активізувати міжнародну співпрацю у сфері розвитку освітніх траєкторій соціального підприємництва, що включає участь у спільних проєктах, обмін досвідом, залучення іноземних експертів, інтеграцію в міжнародні мережі та асоціації.

6. Моніторинг і оцінювання. Важливим аспектом є запровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності реалізованих освітніх ініціатив у сфері соціального підприємництва. Це дасть змогу своєчасно виявляти недоліки й вносити необхідні корективи для підвищення якості підготовки фахівців.

Таким чином, запровадження стратегічних підходів органів публічного управління до розвитку освітніх траєкторій соціального підприємництва є вкрай важливим для створення сприятливого середовища та належної інфраструктури підготовки кваліфікованих кадрів у цій сфері. Комплексна реалізація окреслених рекомендацій сприятиме вдосконаленню публічного управління цим процесом і розбудові ефективної екосистеми соціального підприємництва в Україні.

Реалізація окреслених стратегічних напрямків сприятиме формуванню цілісної державної політики щодо запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва на різних рівнях – від шкільної освіти до підвищення кваліфікації фахівців. Це дасть змогу посилити роль освіти як ключового інструмента поширення ідей соціального підприємництва,

формування підприємницького мислення й соціальної свідомості в суспільстві [11, с. 8].

Крім того, ефективна взаємодія органів публічної влади, закладів освіти, бізнесу та громадських організацій у рамках публічно-приватного партнерства забезпечить концентрацію ресурсів, експертних оцінок і досвіду для розроблення та реалізації якісних освітніх програм із підготовки соціальних підприємців. Це сприятиме підвищенню обізнаності громадськості щодо соціального підприємництва та формуванню необхідних компетенцій у майбутніх фахівців цієї сфери.

Важливим результатом упровадження запропонованих стратегічних підходів стане посилення ролі соціального підприємництва в розв'язанні нагальних соціальних і екологічних проблем, забезпеченні сталого розвитку територіальних громад та формуванні інноваційної економіки України. Завдяки підготовці висококваліфікованих кадрів соціальні підприємства матимуть необхідні людські ресурси для реалізації своєї місії й ефективного функціонування.

Отже, зважена та комплексна реалізація стратегічних підходів органів публічного управління до запровадження освітніх траєкторій соціального підприємництва є запорукою розбудови сприятливого середовища та інфраструктури для підготовки фахівців у цій сфері. Це, у свою чергу, стане потужним каталізатором розвитку соціального підприємництва в Україні, сприятиме подоланню актуальних суспільних викликів і досягненню цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Швець Г. О. Соціальне підприємництво: теоретичні та практичні аспекти. *Економіка і організація управління*. 2020. № 3 (39). С. 243–251. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.3.21>.
2. Біланич Л. В., Голубка О. Я. Методи державного регулювання та підтримки соціального підприємництва в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка*. 2018. № 1 (51). С. 59–67. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1\(51\).59-67](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1(51).59-67).
3. Defourny J., Nyssens M. Conceptions of Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and Divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*. 2010. Vol. 1, Iss. 1. P. 32–53. DOI: <https://doi.org/10.1080/19420670903442053>.
4. Social Entrepreneurship and Social Business: An Introduction and Discussion with Case Studies / C. Volkmann, K. O. Tokarski, K. Ernst (Eds.). Gabler Verlag Wiesbaden, 2012. 224 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-8349-7093-0>.
5. Чечель А. О. Освітня траєкторія розвитку соціального підприємництва. *Актуальні проблеми науки та освіти* : зб. матеріалів XXV підсумкової наук.-практ. конф. викладачів МДУ (м. Київ, 10 лют. 2023 р.). Київ : МДУ, 2023. С. 315–318. URL: <https://tinyurl.com/ynzb7xxs>.
6. Brock D., Steiner S. Social entrepreneurship education: Is it achieving the desired aims? SSRN. 2009. DOI: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1344419>.
7. The state of social enterprise in Singapore. Singapore Centre for Social Enterprise (raiSE), 2017. URL: <https://www.raise.sg/images/resources/pdf-files/raiSE---State-of-Social-Enterprise-in-Singapore-2017-Report.pdf>.
8. Social Entrepreneurship in Germany. KfW Research, 2019. URL: <https://www.kfw.de/PDF/Download-Center/Konzernthemen/Research/PDF-Dokumente-Fokus-Volkswirtschaft/Fokus-englische-Dateien/Fokus-2019-EN/Focus-No.-238-January-2019-Social-Entrepreneurship.pdf>.
9. Pfeilstetter R., Gómez-Carrasco I. Social Enterprises in Spain. 2017. URL: https://www.lasociedadcivil.org/wp-content/uploads/2017/12/Pfeilstetter_GomezCarrasco.pdf.
10. Ачкасова О. В. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40>.
11. Шапошников К. С., Покатаєва О. В., Дука А. П. Державне регулювання розвитку соціального підприємництва в національній економіці: актуальні проблеми сьогодення. *Проблеми сучасних трансформацій. Сер. : Економіка та управління*. 2022. № 3. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-03-09>.
12. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник / А. А. Свинчук та ін. Київ : ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с. URL: https://krliman.gov.ua/upload/editor/soc_biznes.pdf.
13. Юрченко О. А, Свирида О. А. Соціальні підприємства в Україні: стан та проблеми розвитку. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 3 (03). С. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-13>.
14. Зубчик О., Легкий С., Ткаченко І. Інституційна спроможність, соціальне підприємництво та новий публічний менеджмент: порівняльний аналіз надання державних послуг у різних країнах та регіонах. *Наукові перспективи. Сер. : Державне управління*. 2024. № 1 (43). С. 25–42. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-25-42](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-25-42).

Oleksandr Mizevych

LLC Valuetek, Kyiv, Ukraine, aleksmval@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0212-3356>

Serhii Kyrychenko

Google LLC, Kyiv, Ukraine, dreamcome3363@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-8446-6865>

Iryna Kyrychenko

Ph. D. (Public Administration), Associate Professor, Master of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, kirichenko.mir@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3208-7062>

STRATEGIC APPROACHES OF PUBLIC AUTHORITIES TO THE IMPLEMENTATION OF EDUCATIONAL TRAJECTORIES FOR SOCIAL ENTREPRENEURSHIP

Abstract. *The article examines the strategic approaches of public authorities to the introduction of educational trajectories for social entrepreneurship. It analyses foreign experience in this field, in particular on the examples of Great Britain, the USA, Singapore, Germany, Spain, and the Netherlands. The possibilities of applying foreign experience in Ukraine, taking into account national specifics and existing challenges, such as the socio-economic situation, decentralisation reform, limited resources, and the need to adapt best practices, are outlined. Directions for improving the public administration of educational trajectories of social entrepreneurship are proposed. These directions include regulatory support, institutional support, financial and personnel support, intensification of international cooperation, and the introduction of a monitoring system. Each of these areas is considered in detail, and their importance for creating favourable conditions for the training of specialists in the field of social entrepreneurship is substantiated. The research is based on the analysis of literary sources, comparative analysis, induction, and analysis of statistical data. The necessity of a systematic approach to the public administration of educational trajectories of social entrepreneurship is substantiated, which involves the harmonisation of the efforts of state authorities and local self-government, a clear delineation of their powers and responsibilities, as well as the coordination of actions of various departments and institutions at all levels. The study aims to contribute to the formation of an effective ecosystem for the development of social entrepreneurship in Ukraine through the development of educational infrastructure and the training of qualified personnel using strategic approaches of public authorities. Particular attention is paid to the role of education as a key tool for the dissemination of ideas of social entrepreneurship and the formation of the necessary competencies. Mechanisms of public-private partnerships are considered to ensure effective interaction between public authorities, educational institutions, businesses, and non-governmental organisations. The need to establish specialised educational training centres and incubators for social entrepreneurship is emphasised. The article outlines the prospects for the implementation of the proposed strategic approaches and their potential impact on the development of social entrepreneurship in Ukraine.*

Keywords: *social entrepreneurship, public administration, educational trajectories, strategic approaches, personnel training.*

References

1. Shvets, G. (2020). Social entrepreneurship: theoretical and practical aspects. *Economics and organization of management*, 3(39), 243-251. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.3.21> [in Ukrainian].
2. Bilanych, L. V., & Holubka, O. Ya. (2018). Methods of state regulation and support of social entrepreneurship in Ukraine. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Economics*, 1(51), 59-67. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1\(51\).59-67](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.1(51).59-67) [in Ukrainian].
3. Defourny, J., & Nyssens, M. (2010). Conceptions of Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and Divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32-53. DOI: <https://doi.org/10.1080/19420670903442053>.
4. Volkmann, C., Tokarski, K. O., & Ernst, K. (Eds.). (2012). *Social Entrepreneurship and Social Business: An Introduction and Discussion with Case Studies*. Gabler Verlag Wiesbaden. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-8349-7093-0>.
5. Chechel, A. O. (2023). Educational trajectory of social entrepreneurship development. *Current issues of science and education*, Proceedings of the 25th Summary Scientific and Practical Conference. Kyiv. Retrieved from <https://tinyurl.com/ynzb7xxs> [in Ukrainian].
6. Brock, D., & Steiner, S. (2009). Social entrepreneurship education: Is it achieving the desired aims? *SSRN*. DOI: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1344419>.
7. Singapore Centre for Social Enterprise (raiSE). (2017). *The state of social enterprise in Singapore*. Retrieved from <https://www.raise.sg/images/resources/pdf-files/raiSE---State-of-Social-Enterprise-in-Singapore-2017-Report.pdf>.
8. KfW Research. (2019). *Social Entrepreneurship in Germany*. Retrieved from <https://www.kfw.de/PDF/Download-Center/Konzernthemen/Research/PDF-Dokumente-Fokus-Volkswirtschaft/Fokus-englische-Dateien/Fokus-2019-EN/Focus-No.-238-January-2019-Social-Entrepreneurship.pdf>.
9. Pfeilstetter, R., & Gómez-Carrasco, I. (2017). *Social Enterprises in Spain*. Retrieved from https://www.lasociedadcivil.org/wp-content/uploads/2017/12/Pfeilstetter_Gomez-Carrasco.pdf.
10. Achkasova, O. V. (2022). Development of social entrepreneurship in Ukraine under martial law. *Economy and Society*, 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40> [in Ukrainian].
11. Shaposhnykov, K. S., Pokatayeva, O. V., & Duka, A. P. (2022). State regulation of the development of social entrepreneurship in the national economy: current problems of our time. *Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*, 3. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-03-09> [in Ukrainian].
12. Svyinchuk, A. A., Kornetskyi, A. O., Honcharova, M. A., Nazaruk, V. Ya., Husak, N. Ye., & Tumanova, A. A. (2017). *Social entrepreneurship: from idea to social change*. Kyiv: TOV "PIDPRYEMSTVO "VI EN EI". Retrieved from https://krliman.gov.ua/upload/editor/soc_biznes.pdf [in Ukrainian].
13. Yurchenko, O. A., & Svyryda, O. A. (2022). Social enterprises in Ukraine: status and problems of development. *Digital Economy and Economic Security*, 3(03), 74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-13> [in Ukrainian].
14. Zubchuk, O., Legkyi, S., & Tkachenko, I. (2024). Institutional capacity, social entrepreneurship and new public administration: a comparative analysis of public service delivery in different countries and regions. *Scientific Perspectives. Series: Government Management*, 1(43), 25-42. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-25-42](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-25-42).